

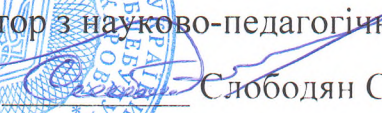
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Кораблебудівний навчально-науковий інститут
Кафедра екології та природоохоронних технологій

Код РПНД

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи Сlobодян С. О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, БЕЗПЕКА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Labor and environmental protection, life safety

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання українська

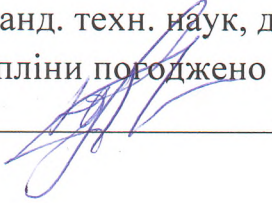
Миколаїв, 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни "Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" розрахована на здобувачів першого рівня освіти галузі знань 08 - Право спеціальності 081 Право освітня програма Право "11" 09 2023 року. – 16 с.

Розробник:

Трохименко Г.Г., докт. техн. наук, проф.

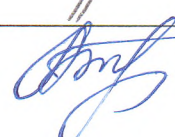
Андрєєва А.В., канд. техн. наук, доцент.

Програму дисципліни погоджено з гарантом ОП Право
к.п.н., доцент Ложмець Ю.В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" розглянуто на засіданні кафедри екології та природоохоронних технологій

Протокол від № 5 від " 8 " 11 2023 року.

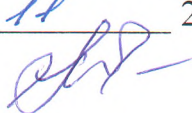
Завідувач кафедри

 Трохименко Г.Г.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" розглянуто навчально-методичною комісією кораблебудівного навчально-наукового інституту

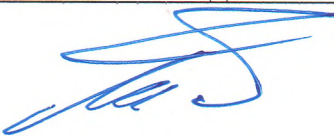
Протокол від № 2 від " 21 " 11 2023 року.

Голова

 Бондаренко О. В.

Проект робочої програми навчальної дисципліни "Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" погоджено з навчальним відділом

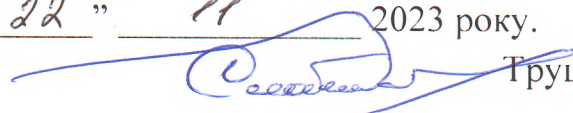
Начальник відділу

 Лабарткава А.В

Робоча програма навчальної дисципліни "Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол від № 9 від " 22 " 11 2023 року.

Голова НМР НУК

 Трушляков Є.І.

Зміст

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	12
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
9. Засоби навчання.....	14
10. Рекомендовані джерела інформації.....	15

ВСТУП

Анотація

Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності- це комплексна дисципліна, яка необхідна майбутнім фахівцям в їхній подальшій професійній діяльності і спрямована на формування у них необхідного рівня знань та умінь з правових та організаційних питань охорони праці, основ фізіології, гігієни праці, виробничої санітарії, безпеки процесів праці та пожежної безпеки.

Дисципліна «Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності» надає глибокі знання з теоретичних засад охорони праці та безпеки життєдіяльності, розкриває сучасні заходи та засоби направлені на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці, запобіганню професійних захворювань, виробничого травматизму, аварій.

Ключові слова: охорона праці, виробничий травматизм, гігієна праці, аварія, освітлення виробничих приміщень, шум, вібрація, електробезпека, пожежна безпека, ультра та інфразвук.

Abstract

Labor and environmental protection, life safety is a complex discipline that is necessary for future specialists in their further professional activities and is aimed at forming the necessary level of knowledge and skills in legal and organizational issues of labor protection, the basics of physiology, occupational hygiene, industrial sanitation, safety of work processes and fire safety..

The discipline "Occupational and environmental protection, life safety" provides in-depth knowledge of the theoretical principles of labor protection and life safety, reveals modern measures and means aimed at preserving the health and working capacity of a person in the work process, preventing occupational diseases, industrial injuries, and accidents.

Key words: labor protection, industrial injuries, occupational hygiene, accident, lighting of industrial premises, noise, vibration, electrical safety, fire safety, ultrasound and infrasound.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань - 08 Право	Обов'язкова дисципліна	
Модулів –1		Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		4-й	4-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність - 081 Право Освітня програма - Право	Семестр	
		7-й	7-й
		Лекцій	
		30 год.	14
		Лабораторні	
Загальна кількість годин -90		15год.	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		45 год.	70
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності»: теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь і навичок створювати безпечні умови життя і діяльності у середовищі існування, засвоєння світоглядних принципів гармонійних стосунків людини з технікою, природою та суспільством.

"Охорона праці та навколишнього середовища, безпека життєдіяльності" є отримання наступних компетентностей :

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ФК10. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.

ФК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є навчальні дисципліни «Техногенна безпека», «Основи надання до медичної допомоги», «Фізика», «Вища математика», «Біологія», «Екологічна безпека», «Хімія».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів першого рівня вищої освіти таких результатів навчання:

ПР04. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПР07. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПР12. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини.

Тема 1. Категорійно-поняттєвий апарат безпеки життєдіяльності.

Ризик як кількісна оцінка небезпек. [1] – стор. 14-35, [1] – стор. 37-50, [2] – стор. 331-385

Тема 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки. [1] – стор. 163-180, [2] – стор.62-84,

Тема 3. Техногенні небезпеки. [1] – стор. 180-191, [2] – стор.133 -169.

Тема 4. Небезпеки в соціумі. Моделі формування соціально-психологічних небезпек [1] – стор. 192-240,[2] – стор.196 -310.

Тема 5. Ризик-орієнтований підхід щодо побудови структурнологічних моделей надзвичайних ситуацій. Менеджмент безпеки. [1] – стор.248 -287, [2] – стор.310 -330,

Змістовий модуль 2. Правові та організаційні засади охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці.

Тема 6. Поняттєвий апарат охорони праці. [3] – стор. 345-349, [6] – стор.25-72.

Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці. [6] – стор. 74-121,

Тема 8. Державне управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці. [6] – стор. 74-131,

Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві. [6] – стор. 74-121

Тема 10. Навчання охороні праці. [6] – стор. 91-99,

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин									
		денна форма					заочна форма				
		усього					усього				
		л	лаб	практ.	с.р.	устього	л	лаб	практ.	с.р.	устього
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини.											
Тема 1. Категорійне-поняттєвий апарат безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек.	9	4	3	-	5	-	4	3	-	10	
Тема 2. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об'єкти економіки.	9	2	-	-	5	-	-	-	-	5	
Тема 3. Техногенні небезпеки.	11	4	-	-	5	-	-	-	-	10	
Тема 4. Небезпеки в соціумі. Моделі формування соціально-психологічних небезпек	7	2	-	-	5	-	2	-	-	5	
Тема 5. Ризик-орієнтований підхід щодо побудови структурно-логічних моделей надзвичайних ситуацій. Менеджмент безпеки.	9	2	3	-	5	-	-	-	-	5	
Разом за змістовим модулем 1	45	14	6	-	25	-	6	3	-	35	
Змістовий модуль 2. Правові та організаційні засади охорони праці.											
Основи фізіології та гігієни праці.											
Тема 6. Поняттєвий апарат охорони праці.	5	2	3	-	-	-	-	-	-	5	
Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці.	10	2	3	-	5	-	4	3	-	10	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 8. Державне управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці.	9	4	-	-	5	-	2	-	-	10
Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.	9	4	-	-	5	-	2	-	-	5
Тема 10. Навчання охороні праці.	12	4	3	-	5	-	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	45	16	9	-	20	-	8	3	-	35
Разом за модулем 1	90	30	15	-	45		14	6	-	70
Разом за курсом	90	30	15	-	45	-	14	6	-	70

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні принципи безпеки життєдіяльності. Системно-структурний аналіз в безпеці життєдіяльності. Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життєдіяльності людини.	3	3
2	Організація та управління безпекою життєдіяльності. Надзвичайні ситуації та організація дій для їх усунення. Надання долікарської допомоги постраждалим у надзвичайних	3	-
3	Дослідження ефективності освітлення у виробничих і навчальних приміщеннях та на робочих місцях. Визначення вмісту пилу в повітрі ваговим методом	3	-
4	Дослідження рівня забруднення атмосфери шкідливими речовинами. Оцінка метеорологічних умов на робочих місцях	3	-
5	Законодавча та нормативно-правова база України про охорону праці	3	3
Разом за модулем 1		15	6
Усього годин		15	6

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	10	20
2	Підготовка до практичних робіт	10	10
4	Підготовка до поточного модульного контролю	5	10
5	Підготовка контрольної роботи	10	20
6	Підготовка до заліку	10	10
Разом		45	70

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонструванні

Набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме: для всіх видів занять:

- робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок;
- пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;
- дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;
- демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді; для лекційних занять:
 - лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;
 - бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого - спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень;
 - ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ за допомогою плакатів, , фотографій, схем;

Для лабораторних занять:

- лабораторна робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків;
- методи контролю і самоконтролю:
- контрольні роботи;
- контрольні тестові роботи (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання здобувачів є:

- розрахункові (лабораторні) роботи;
- модульні контрольні роботи;
- залік

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту (за його наявності). У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів (у разі відсутності заключного іспиту). Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Поточний контроль проводиться на кожному лабораторному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лабораторних заняттях та набутих лабораторних навичок на них.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Лабораторні роботи

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна форма	Заочна форма	
10	25	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно, чітко сформульовані цілі та завдання. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Звіт відповідає встановленим вимогам, містить аргументовані висновки.
8	20	Робота виконана у встановлений термін. Студент виконує лабораторну роботу згідно до завдання, іноді після консультації викладача; в цілому правильно складає звіт та робить висновки.
6	15	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент виконує лабораторну роботу згідно з інструкцією, іноді після консультації викладача; складає звіт, що містить неточності у

		висновках та помилки.
4	10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент виконує лабораторну згідно з інструкцією; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
2	5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент виконує лабораторну під керівництвом викладача; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
0	0	Робота не виконувалася
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: для денної форми – 50балів (5 робіт по 10 балів), для заочної форми-50балів(2 роботи по 25балів)</i>		

Поточний модульний контроль

Правильних відповідей, %	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Бал	1,5	3	4,5	6	7,5	9	10,5	12	13,5	15
<i>МКР1 та МКР2 для денної та заочної форми навчання містить 30 тестових питань, за виконання яких студент може отримати максимальну оцінку – 15 балів. З представлених 4 варіантів, потрібно підібрати правильну відповідь (0,5 бали за кожну правильну відповідь). На відповіді на питання модульної контрольної роботи відводиться 30хв.</i>										

Підсумковий контроль у формі заліку

Правильних відповідей, %	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Бал	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
<i>Залік проводиться у вигляді тестових питань і містить: для денної та заочної форми навчання 40 питань і максимально оцінюється в 20 балів (0,5 бали за кожне питання). З представлених 4 варіантів, потрібно підібрати правильну відповідь.</i>										

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання лабораторних завдань	5 x 10 бали = 50 балів	2 x 25 бали = 50

Поточний контроль	модульний	2х 15 балів =30 балів	2х 15 балів =30
Залік		20 балів	20 балів
	Всього	100 балів	100 балів

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення		
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи		Кількість балів
1	2	3	4	5	6	7
ЗМ 1	T1	Лабораторна робота №1	10	T1	Лабораторна робота №1	25
	T5	Лабораторна робота № 2	10	-	-	-
ПМК 1		Завдання	25	--	-	25
ЗМ 2	T6	Лабораторна робота №3	10		-	-
	T7	Лабораторна робота №4	10	-	-	-
	T10	Лабораторна робота №5	10	T7	Лабораторна робота №5	25
ПМК 2		Завдання	25	-		25
Контрольна робота		-	-	-		-
Сума			100			100

9. Засоби навчання

1. Інструктивні матеріали до виконання лабораторних робіт.
2. Мультимедійна проєкційна апаратура, ноутбук для презентацій (з використанням програми Microsoft PowerPoint).
3. Бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання: проблемний, поясню вально-ілюстративний.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ2000», 2001. – 320 с.
2. Безпека життєдіяльності / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов та ін. – К.: Центр учбової л-ри, 2013. – 448 с.
3. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / Д.В. Зеркалов – К.: Основа, 2016. – 267 с
4. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / І.П. Пістун. – Суми: Вид-во «Університетська книга», 1999. – 301 с.
5. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник / Р.С. Яким. – Львів: Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304 с.
6. Абільтарова Е. Н. А 15 Основи охорони праці. Модуль 1: Правові та організаційні питання охорони праці, основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії: навч.-метод. посібник / Е. Н. Абільтарова, М. С. Корець, С. М. Яшанов. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 409 с.

Допоміжна

1. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / Д.В. Зеркалов – К.: Основа, 2016. – 267 с.
2. Зеркалов Д.В. Практичні заняття з дисципліни «Безпека життєдіяльності»: навч. посіб. / Д.В. Зеркалов – К.: Міжнарод. фін. ун-т, 2013. – 83с.
3. Маруненко І. М. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч.-метод. посіб. з питань проведення практичних робіт / І. М. Маруненко, М. М. Шеремета, Г.І. Волковська, Г. В. Кобеньок. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. – 47 с.
4. Станіславчук О.В. Безпека життєдіяльності: практикум / О.В. Станіславчук, О.Б. Горностай, В.М. Маринич. – Львів: Сполом, 2016. – 183 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов та ін. – К.: Центр учбової л-ри, 2013. – 448 с. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1041986/>
2. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І.П. Пістун. – Суми: Вид-во «Університетська книга», 1999. – 301 с. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2191331/>
3. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Р.С. Яким. – Львів: Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304 с. Режим доступу: https://www.studmed.ru/yakim-rs-bezpeka-zhittyedyalnost-lyudiniukr-mova_948c3f2351b.htm